

καν για πρώτη φορά ὁ ἕνας ἀντίκρου στὸν ἄλλο. Ἐκοιτάχτηκαν περὶφρανοὶ ἀπὸ πάνω ὡς κάτω.

Ἡ θέση αὐτῆ τῶν δύο ἐρωτευμένων δὲν ἠμποροῦσε νὰ τραβήξῃ σὲ μᾶκρος χωρὶς νὰ μεσολαβήσῃ μιὰ ἀπόφαση γιὰ τὸ μέλλον τοῦ ἔρωτά τους. «Θὰ γίνῃς γυναῖκά μου, εἶπεν ὁ Λασσάλ· πάω νὰ βρῶ τὸν πατέρα σου, τὴ μητέρα σου. Θὰ τοὺς καταφέρω, θὰ πάω τὴ συγκατάθεσίν τους. — Μὴ προσπαθήσῃς, θάξαναες τὸν καιρὸ σου! Τότε θὰ σὲ κλέψω. — Ὡ! ὦχι. Ἄς πάρουμε τὸν ἴσιο δρόμο!»

Ὁ κοινὸς φίλος τοῦ Χόλθοφ, ποὺ στὸ σπῆτι του εἶχαν μιὰ τελευταία συνέντευξη, ἔκαμε κάποια ἀπόπειρα κοντὰ στὴ γαϊγιά ποὺ ἔγραψε στὸν κ. Ντένιγγες. Τοῦτος ἀποκρίθηκε: «Ποτέ!»

Στὸ ἀναμεταξύ ἡ γαϊγιά ἔπεσεν ἄρρωστη. Ἡ Ἐλένη ἄφισε μαζί της τὸ Βερολίνο. Σὲ λίγο ἡ κακομοῖρα ἡ γυναῖκα πέθανε, ἀφοῦ ὤρρισε τὸ Γιάγκο ν' ἀρροπνῆ γιὰ τὴν ἐγγονή της καὶ νὰ κἀνῃ ὅ,τι μπορεῖ γιὰ τὴν εὐτυχία της. Ἡ Ἐλένη ἔχασε τὸν καλλίτερό της σύμμαχο, τὸ μόνο πρόσωπο ἀπὸ τὴν οἰκογένειά της, ποὺ τὴν ἀγάπησε, καθὼς λέει. Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα θὰ ζῆ στὴ Γενεύη, κοντὰ στοὺς γονιούς της.

Ὁ Λασσάλ ὅμως ἐφαίνονταν ὅτι εἶχεν ἀφίσει πιά τὰ ἐρωτικά του σχέδια. Οἱ πρώτες προσπαθειές του γιὰ νὰ κατακτῆσῃ τὴ «λεία του» δὲν ἐπρομηνοῦσαν τίποτε τὸ καλὸ· τὸ ἐκαταλάβαινε ἴσως καὶ θὰ ἦταν καλλίτερο γι' αὐτόνε νὰ μὴ μπλέξῃ μὲ μιὰ γυναῖκα ποὺ μποροῦσε νὰ τοῦ φέρῃ πολλα ἐμπόδια τῶρα ποὺ ἦταν ἀρχηγὸς τοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος.

Ἡ Ἐλένη ἄρρωστη, ἀναιμικὴ ἐπῆγε νὰ μείνῃ κοντὰ στὴ Βέρνη, στὸ Βάμπερον σὲ κάποιες Ἀγγλίδες κυρίες φιλενάδες της, γιὰ νὰ ξαναῦρῃ τὴν ὑγεία της στὸν καθαρὸ κ' ὑγιεινὸν ἀέρα τῶν βουνῶν. Μιὰ μέρα θυμᾶται ἄξαφνα, ὅτι ἄκουσε κάποτε τὸ Λασσάλ νὰ λέῃ πὼς θὰ πῆγαινε νὰ μείνῃ στὸ Ρίτζι. Κάνει μιὰν ἐκδρομὴ ἴσαμ' ἐκεῖ καὶ συναντᾶει τὸ Λασσάλ.

«Ὅτι ἔγραφα στὸν πατέρα σας» τῆς λέει ὁ Λασσάλ, σασιτισμένος ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψή της. «Σὲ ζητῶ γιὰ γυναῖκά μου.» Μὰ φαίνεται, πὼς δὲν ἔκαμε τίποτε ἀπ' αὐτὰ· τὰ εἶπε μόνο σὰν ἕνας περιποιητικὸς ἄνθρωπος, ποὺ τὸν συνάντησεν ἄξαφνα ἡ ἐρωμένη του. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι, ξεκαμωμένος ἀπὸ τὴς δουλιές του, ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες του, ἀπὸ τὸ γέλασμα τῶν ἐλπίδων του, εἶχε πάει στὸ Ρίτζι γιὰ νὰ ζητήσῃ ἐκεῖ στὰ βουνὰ τὴν ἀπόλυτη ἡσυχία, τὴ λησμονιά. Στὴ φυσικὴ του κούραση ἐπρόσθετεν ἀκόμη κάποια ἀποθάρσυνση τῆς ζωῆς του.

«Πεθαίνω ἀπὸ κούραση ἔγραφε σ' ἕνα φίλο του. Κάποιο σύννεφο ἀπλώνεται ἐπάνω στὴ ζωὴ μου.» Ἡ παρουσία μολαταῦτα τῆς Ἐλένης ἀνάβει γλήγορα μέσα του τὴ φλόγα τοῦ πάθους. Πηγαίνει κάθε μέρα νὰ βλέπῃ στὸ σπῆτι τῶν φιλενάδων της, στὴ Βέρνη, ὅπου ἐκεῖνη εἶχε ξαναγυρίσει, πηγαίνει ἀκόμα καὶ τὴ νύκτα, δρασκελώντας τὸ παράθυρο. Διαλαλοῦν τὸν ἀρραβωνιά τους... Ὡ! τί θαυμάσιες ὥρες ποὺ ἔζησαν τότε! Ἡ διήγησή μας παρουσιάζει ἕνα Λασσάλ στὰ ἰδιαιτέρὰ του, τὸν «ἐρωτευμένο λέοντα» παίζοντας μ' ἕνα κοριτσάκι «ὅπως μ' ἕνα μεγάλο σπιτικό σκυλλί.» λέει ἡ Ἐλένη. «Κοιμήσου, ἔλα, κοιμήσου στὰ πόδια μου!...» κ' ἐκεῖνος μὲ χαρὰ ὑπάκουε σ' ὅ, τι ἤθελε «τὸ παιδί.» Τὴν ἔλεγεν ἀκόμη Μπρονχίλδη του· αὐτὸς ἦταν ὁ Σίγκφροϋδ.

(Ἐχει συνέχεια)

JEAN DE LINIÈRES

Μετάφραση Η.

ΠΡΟΔΟΤΗ!...

Χτύπησε χάμω τὰ πόδια του γιὰ νὰ ζεσταθῇ. Τὸ χιόνι εἶχε παγώσει κ' ἡ παγωνιά περνοῦσε τὴς βαρεῖες ἀρθύλες του μὲ τὰ χοντὰ καρδιά κ' ἔφτανε στὸ κρεῖας του ποὺ τὴν ἐρουφούσε ἀδιάκαπα. Αἰσθανόταν τὴν ἀνάγκη νὰ κουνηθῇ, νὰ περπατήσῃ, νὰ τρέξῃ γιὰ νὰ ζεσταθῇ μὰ εἶτανε ὑποχρεωμένος νὰ μείνῃ ἀκούνητος. Ἡ διαταγὴ ποὺ τοῦ δώσανε ἄμα τὸν βάλανε σκοπὸ, εἶτανε νὰ μὴν κουνηθῇ ἀπὸ τὴ θέση του. Ἀκούνητος, καρσωμένος, καὶ νὰ παγῶνῃ καὶ νὰ περῶνε ἕναρ. χίλιες ἀδιάκαπα ἀπὸ τὸ κορμί του κ' ἄς εἶτανε πικνιμένος μέσα στὴ χοντρή μάπα του μὲ τὴ μυτερὴ κουκούλα. Τὸ κρεῖο εὐρισκτο τρόπο νὰ τριπῶσῃ ἀπὸ τὴ μύτη του, ἀπὸ ταῦτιά του, ἀπὸ τὸ στόμα του κ' ἄς ἔσφιγγε ὅσο μποροῦσε τὰ χεῖλια του γιὰ νὰ τοῦ κλείσῃ τὴν πόρτα ἀφῆρηστας τὴ θερμὴ ἀνάσσα του νὰ βγαίνῃ ἀπὸ τὰ ρουθούνια του.

Ἀντίκρου ὁ ἄλλος σκοπὸς σιεκότανε κ' αὐτὸς ἀκούνητος, σὰν ἀγαλμα, λὲς καὶ δὲν εἶχε ζωὴ μέσα του. Θὰ εἶχε κ' αὐτὸς τὴν ἴδια διαταγὴ. Δὲν τοὺς γορῆζανε παρὰ λίγα μέτρα κ' ὁ ἕνας μποροῦσε νὰ βλέπῃ τὸν ἄλλο μέσα στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ ποὺ πεγετε πάνω στὸ χιόνι. Κι αὐτὸς θάθελε νὰ περπατήσῃ, νὰ τρέξῃ, κἀτου νὰ κρουγῆ μὰ ἡ διαταγὴ ἡ ἀμείλιχτη τοῦ κρατοῦσε δεμμένα τὰ πόδια πάνω στὸ χιόνι κ' ἡ παγωνιά τοῦ ἀναβε τὰ δάχτυλα τῶν ποδιῶν του.

Οἱ δύο ὄχιροὶ βρισκότανε εἰσι ἀντιμέτωποι, ἐτοιμοὶ νὰ στείλουνε ὁ ἕνας στὸν ἄλλο τὸ θάνατο, ἐκμηδενισμένοι ἀπὸ τὴν παγωνιά τοῦ χιονιοῦ μέσα στὴν ἠρεμία τῆς ἐρημιάς, μὲ βλῆ τὴ γλῆκα ποὺ ἔχυνε πάνω τους τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, ἀκούνητοι, παγωμένοι, σὰ νὰ τοὺς ἔλεγε. «Κακομοῖρηδες! Δὲν πάτε πονθενὰ νὰ τριπῶστε;»

Γιατί τὸ φεγγάρι ποὺ εἶτανε ἀψηλά, ποὺ ἀψηλά, δὲν μποροῦσε νὰ ματιέγῃ τὴ σκληρὴ διαταγὴ ποὺ τοὺς κρατοῦσε καρσωμένους τοὺς δύο ἀνθρώπους πάνω στὰ χιόνια μὲ τὸ ρουθόκι στὸ χέρι.

Τὸ χιόνι ξεκαλονοῦσε πάνω νὰ πέφτῃ ψιλὸ ψιλὸ καὶ καθὼς κολλοῦσε πάνω στὴς κάπες τους μοιάζανε κ' οἱ δύο σκοποὶ σὰν τοὺς ἀνθρώπους ποὺ πλάθουνε μὲ τὸ χιόνι τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς στήναρνε διλόρθους γιὰ νὰ γελᾶσουνε. Θυμῆθηκε ἕνα γέρο μὲ κάπα, μὲ ἄσπρα γένεια, χιονισμένον, ποὺ τὸν εἶχανε στήσῃ ὀλόρθονε μέσα σὲ μιὰ βιτρινα κάποιου μεγαλομάγαζου καὶ δίπλα του ἕνα τρώεινο ψεύτικο ἔλαο μὲ χρυσὰ τέλια ποὺ τοῦ δένανε τὰ κλαδιά. Ζύγωνε ἡ προκοχρονιά κ' αὐτὸς περῶνιαν: στὸ πᾶσοδομιο στάθηκε μπροστὰ στὴ βιτρινα καὶ καμάρωνε πολλὴν ὥρα τὸ γέρο μέσα στὰ ἡλεχτρικὰ φῶτα, ποὺ τὸνε λούζανε. Ὁ γέροςεῖτανε ὁ Ἄη Βασιλῆς ποὺ φέρνει τοὺς μπουναμάδες στὰ μικρὰ παιδάκια, ποὺ τὸν καρτεροῦνε.

— Πφ, ἔκανε κ' ἔκλεισε τὰ ρουθούνια του σφιχτὰ μὲ τὰ δύο δάχτυλά του.

Μιὰ βροῦμα, μιὰ ιωρονδία ψοφημιοῦ, τὸνε χτύπησε στὴ μύτη. Πολλὲς φορὲς τὴν εἶχε αἰστανθῇ τὴ μυρονδιαν ἀπὸ τὴ δλους αὐτοὺς τοὺς μῆνες ποὺ εἶτανε στρατιώτης.

— Ίσως κανένα άλλο. Μά μπορεί νάνε και κανένας στρατιώτης πού δέν τονέ θρίζανε νά τον θάψουνε και σάσιε. Τόν κακομοίρη, μουρμούρισε.

Σέ λίγο ή βρώμα έφυγε γιά νά ξαναγυρίση πάλε έμια φροξή ή άνεμος. Χτύπησε πάλε χάμω τά ποδια του. Οί άσπρες πιτουρίδες μπαίτανε σιά μάτια του και τ ογέ στραβώνανε. Κι αυτός έπρεπε νάχη πάντα τά μάτια του όνοιχτά, πάνω στόν αντίκρονό σκοπό κολλημένα γιά νά παρακολουθή κάθε κίνημά του, κι αυτός οί παιγνιδιάρης, οί θεότρελλες, θέλανε νά παίξουνε μαζί του, νά χορέψουνε, δίχως νά συλλογίζονται τήν παγωνιά του. Τά δόντια του χτυπούσανε. Οί μασσέλες του τρέμανε. Νά μπορούσε νά νάψη ένα τσιγάρο. Μά συλλογίστηκε τή διαταγή πού του άπαγόρευε κι αυτό. Βούτησε τό χέρι στήν τσέπη του και χάιδεψε τό πακέτο πού είτανε μέσα κονθάρι. Είτανε κι αυτό μιá παρηγοριά.

Χτύπησε πάλε τά ποδια του. Τά δάχτυλά του δέν τάνοιωθε. Καίγανε. Αές και τονέ τρυπούσανε βελόνες. «Δέν υποφέρνεται» φιδύρισε. "Εβγαλε μέσα από τόν κόρφο του τό ρολόι του. Τρείς. Θέλει άκόμη δυό ώρες ύσο νά ρθούνε νά τόν αλλάξουνε. Πόσο άργά περνάει ή ώρα. Αές και παρώνει κι αυτή και δέν μπορεί νά περπατήσει γλήγορα. "Εχουσε πάλε τό ρολόι στόν κόρφο του. Τό χέρι του άκούμπησε πάνω σ' ένα χαρτί. Άναιρίχτισε. Τό τράβηξε δέξω. Καθώς τό τράβηξε, οί πιτουρίδες τρέξαν άμέσως άπάνω περιέργες γιά νά ιδούνε. Είτανε τό γράμμα τής γυναίκας του πού είχε λάβη κείνη τή μέρα. Πόσες φορές τό είχε διαβάσει ! Τό ήξερε πιά όλο άπόξω. Μά διψούσε πάλε νά τό ξαναδιαβάση άλλη μιá φορά... Χρειάζότανε ένα φως... Δοκίμασε νά τό διαβάση στό φως του γεγχαριού μά αυτός οί διαβολεμένες πιτουρίδες πού χορεύανε δίχως νά κάνουνε κανέναν κοθίτο, του θολώνανε τόν άέρα, καθόντανε πάνω σιό άσπρο χαρτί, σκεπάζανε με τίσπρα φτερά τους τά μαύρα γράμματα, τρυπώνανε σιά μάτια του και δέν τόν άφήνανε νά διαβάση. «Όχι, όχι. Δέ θά σ' άφήσουμε» φιδυρίζανε γελώντας.

"Εβγαλε από τήν τσέπη του τόν άναγτήρα του, τόν άναγε σά νάθελε νηάψη τσιγάρο περιφρονώντας τή διαταγή, έσκυψε πίσω από ένα σωρό πέτρες κι άνοιξε τό γράμμα κάτω από τήν κάπα γιά νά μὴν πέσει άπάνω τό χιόνι. Διάβασε. Τό γράμμα είτανε τής γυναίκας του πού τούγραφε από τήν πατριδα. Καθώς αντίκρινε τά κακογραμμένα γράμματα με τίς στραβές άράδες, μιá μυσσηδιά χωριού, σπιτιού μακρονή τόν έχτύπησε στή μύτη. Άνάσσανε βαθειά γιά νά τήνέ ρουφήση δλάκαιρη. "Η γυναίκα του τούγραφε.

Άγαπημένε μου Δημητρό.

"Αχ πότε πιά θά τελειώση αυτός ό πόλεμος. Ανό χρόνια λείπεις από τό σπίτι σου. Κάθε μέρα πού άνοιγω τό παράθυρο κυτίζω τό δοθίο. Κάνουμαι και κοιτάζω μπᾶς και προσβάλης από πονθενά. (Κάνουμαι, κάνουμαι, μά εδόν δέ γαίνεσαι. "Υστερα παγαίνω πότε στόν παπᾶ, πότε σιό δάσκαλο. Αυτοί διαβάζουνε κάθε μέρα έφημερίδες και κάτι μπορεί νά ξέρουνε. Μά κάθε φορά πού παγαίνω, όλο τήν ίδια λέξη άκούω από τό στόμα τους. «Τίποτας άκόμα». Μά τί πόλεμος πιά είνε αυτός πού δέν

παίρνει ένα τέλος ; Δέν συλλογιούνται πώς εχετε σπία, φαμίλιες ; Νά. Ζυγόνουνε γιάε τά Χριστούγεννα. Είνε τά δεύτερα Χριστούγεννα άσβότου σέ πήγανε στρατιώτη. Δοιπόν και γέτος μοναχή μου θά πάω στήν εκκλησιά, μοναχή μου θά κάτσω σιό τραπέζι έμια γροίσο από τή λειτουργιά ; Τελειώσιτε πιά. Κάνετε ό,τι κάνετε. Γνωσίτε σιά σπιτάκια σας. "Αλήθεια ό δοράκος μας όλο και μεγαλώνει, χοντραίνει. Νά δῆς τί παιδάκι έγινε, άσπρο, παχυνό, ίδιος ό πατέρας του. Τουταξα πώς θά του γέρης μιá κονλούρα κ' ένα τομπανάκι γιά μπουλιαμᾶ τώρα πού γιάνει ή Προτοχορονιά. Θά του τά γέρης ; Τά καρτερεί. Θά στέκεται στήν εξώπορτα νά σέ περιμένει κι έμια σέ δηΐ θά τρέξει νά πέση στήν άγκαλιά σου. Γιατί θέλει νά σέ γνωρίση. Δοιπόν πρέπει νά ρθῆς, νά βαητίσουμε και τό δοράκο. Μου τονέ ζητάει ό Παντελής ό γειτονάς μας και του τόν έταξα. Είνε κοτζάμ παιδί. Δέν κάνει, είνε κι άμαρτία νάνε άβάφτιστο. Μου τό ειπε κι' ό παπᾶς. Αἱ, καλά. "Η παριδα κ' ή πατριδα. "Όλο ή πατριδα. Μά ή γυναίκα, τό παιδί ; Δοιπόν νά ρθῆς. Είνε καιρός νά κάνετε ειρήνη. Τί καταλαβαίνετε πιά, δέ βαρεθήκατε ; "Ο δοράκος σου φιλεί τό χέρι κ' εγώ σέ φιλό γλυκά γλυκά.

"Εδω τέλειωσε τό γράμμα με τήν υπογραφή τής γυναίκας του. "Εοθήσε τόν άναγτήρα και πετάχτηκε άπάνω. Από τά μάτια του ένοιωσε κάτι νά κυλάει, υγρό. "Εκλιγε ; "Μπᾶ, θά είνε από τό κρόσο, θά μου μπῆκε καμμιά πιτουρίδα σιά μάτια. Αυτός οί διαβόλισες ένοούνε πατιού νά χώνονται» ειπε με τό του του. Τίναζε τήν κάπα του και τό χιόνι κόλλησε από πάνω πυκνό, βαρύ... "Ο άλλος σκοπός έστειλε πάντα αντίκρου, άκούνητος, σάν άπολιθωμένος... "Αλήθεια. Νάχη παιδί δυό χρονών και νά μὴν τό ξέρη. Σάν έγινε, τήν άφησε σιό μῆνα της, τήν Άγγελική. Κ' ύστερης από ένα μῆνα έλαβε τό γράμμα πώς τούκανε άγόδο. Προσπαθούσε νά τό φαντασθῆ. Πώς νά είνε τάχατες ; Μου μιόζει, λέει. Και θέλει και τομπάνο και κονλούρα. Βοή μασκαραζίζω πού νά τά βρω ; Δέ συλλογιέσαι πού βρίσκεται ό πατέρας σου ; "Επειτα μπορείς νά τό χτυπᾶς εδόν τοιούμπανο ; Τί είσαι σέ ; Νά. Μιá μπουνκιά άνθρωπος, ένα κομματάκι ζοέας. Και μου θέλεις και κονλούρα. Πού είνε τά δόντια σου ; Τί ; Με τά γούλια θά τήνέ μασσήςης ; Μά ξέρεις εσύ. Θά τήνέ μαλακώσης πούτα με τό σάλιο μέσα σιό στόμα σου κ' ύστερα θά τήνέ κόβης. Ποηρούλη ! Θέλεις κορμαράνα ; Χα, χα, χα...

Κοίταζε τό σκοπό... Μά αυτός ό άνθρωπος δέν έχει νυχῆ ; Γιατί δέν κοιτιέται ; Μὴν έτηξε τό αίμα σις γλέβες του ; Μὴν είνε φετύκος, χιονέβιος ; "Ετσι μου ερχεται νά του φωνάξω νά δώ δν μιλάει, νά πιάσω λίγη κονθέντα μαζί του. Ποιός μάς βλέπει εδω μέσα στήν έρημιά ; "Γπειτα άνθρωπος δέν είνε κι αυτός ; Νά. Τονέ βάλανε κεί, του δάσανε ένα τρυφέκι και του είτανε «γύλαξ». Κ' έπειτα ; Δέν είνε άνθρωπος ; Δέν έχει κι αυτός καρδιά ; Δέν μπορεί νάχη κι αυτός μιá γυναίκα, μιάν άγαπητικιά πού τόν περιμένει κι αυτή νά ξαναγνωρίση. Κι αν έχη και δοράκο πού καρτερεί κι αυτός στήν εξώπορτα κονλούρα και τομπάνο ;... Νά. Τό παιδί είνε δυό χρόνια άβάφτιστο. Είνε βέ-

βαια άμαρτία. Πρέπει γρήγορα να γίνει Χριστιανό-πουλο. "Αμ τί; Να της γράψω και να το δώσω του Παντελή άγοῦ τόταξε. Καλός γείτονας... Μά όχι. Θά γυρίσω ό ίδιος και θά τό βαφτίσουνε. Να είνε κι αυτός μισοσιτά. Να κάνουνε κ' ένα γλέντι τρι-κοίθεριο. "Ένα γουρουνόπουλο στο φούρο με φι-λές φιλές πατατίτσες και φρέσκες νιομάτες. Και κοκινέλι από αυτό πούχει στο ύπόγειο. Δυό χρονία τώρα άδοῦλεντο δάχη φεριέγη...

Τό φως του φεγγαριού άπεγε νεκρό, παγωμένο λές κ' οι άχτίρες του ξεφρυχόσανε σαν άπρες πει-λοῦδες πάνω στην κοία γίς, στρωμένη με άσπρα, άμύρσιστα τριαντάφυλλα... "Αξάφρα σ' ένα γύρι-σμα του άέρα, ξανασοκώθηκε πάλε ή μυρουδιά του φουρμιού που έρχότανε κάπου από μακρυνά. "Έγερε και πάλε τό χέρι στη μύτη. «Κανένας στρατιώτης θάνε. Τόν κακομοίρη. Τέ γλέντι δάχουνε στήνε πάνω του τό κοράκια... Κι άν τόν περιμένη κι αυ-τόν ή γυναίκα του, ό δράκος του;»... Θυμήθηκε τη μάχη... Θέ μου, τί εΐδανε τό μάτια του! Τί αίμα που χύθηκε, πόου σπύτια κλείσανε έτσι για λί-γες ώρες. Πώς λέγτανε δίπλα του οι άνθρωποι έτσι οά μέγες παγωμένες από τό κρύο, για να μην ξανασοκωθούνε πιά. Πώς ζουγραφίζότανε σιά πρό-σωπά τους ή άπορία, τό ξάγνιασμα, σαν τους χτυ-ποῦνε τό βόλι, οά να μην τό περιμένανε κι άς τό λέγανε χίλιες φορές τό χέλιμα τους. Πέγτανε με πυράπορο οά να λέγανε στο χάρο: «Μά έμένα, καη-μένε, βοήκες να διαλέξω; Δέν έπαιρνες πρώτα κανέναν άλλον;» Πώς γλιτώσε. Βόλια εΐτανε κεί-να ή χαλάζι πούκανε τη γίς να τρέμη οά να γινό-τανε σεισιώς, και τόν άγέρα να σκοτεινιάζη...

"Αξάφρα ένας γλυκός ήχος άπλώθηκε μέσα στη σιγαλιά. Άγνογκρόστηκε αλαγιοσμένος. Κάποια κμπάνα σήμαινε. Ντάγκ, ντάγκ, ντάγκ. Θυμήθηκε. Χριστοίγεννα. Τό χωριό εΐτανε κοντά κι ό ήχος της κμπάνας έρχότανε για να του θυμίση την "Α-για Νίχτα. Ανατριχίωσε. "Ένα κύμα από θυμωσες της περασμένης ζωής του χύμηξε φουσκομένο κει-ρη τη σιγμή για να τόν πνίξη. "Ο ρους του πέταξε στο χωριό του. Σημαίνει και κεί την ώρα αυτή ή κμπάνα της εκκλησιάς. "Η γυναίκα του ξύπνησε, σιγυρίστηκε, φόρεσε τά καλά της, πήρε τό δράκο στην άγκυλιά της και τράβηξε για την εκκλησιά νακούση τη λειτουργία. Πώς λαχταρούσε τώρα να-κούση τά θεία λόγια. "Η Παρθένος σήμερον... Τί ώραία, τί γλυκά που τόγελνε ό κνρ Γιάννης ό ψάλ-της. Θυμάται οά νάνε τώρα την τελευταία φορά που λειτουργήθηκε. Πήγε στην εκκλησιά μαζί με τη γυ-ναίκα του Φορούσανε κ' οι δυό τους καινούργια. Αύτός φορούσε παπούτσια λάστιχα που τριζάνε κα-θώς πατούσε σιά σανίδια που εΐχανε στρωμένα την εκκλησιά. Πήσανε τά κεριά τους από τό παγκάρι, τανάγανε μοναχοί τους μπρός στην εικόνα, ή γυ-ναίκα τους πήγε μαζί με τις γυναίκες κι αυτός τράβηξε ίσα κατά τόν ψάλτη. "Έκει πήγαινε πάντα, εκεί εΐτανε ή θέση του, δίπλα στον ψάλτη, για να μπορη να βλέπη μέσα στο βιβλίο και να του βοηθήη κιόλας στο ψάλσιμο... Κ' έρχότανε, όλο έρχό-τανε οι άνθρωποι και γιόμιζε ή εκκλησιά κόσμο και λάμπανε άνηλά οι πολυέλαιοι με τά κεριά και χαι-ρόντανε οι άγιοι—τό καταλάβαινε—βλέποντας τό-

σον κόσμο μπροστά τους. Κ' ύστερα βγαίνανε οι έ-πίτροποι με τό δίσκο και ρήχτανε, όλοι ρήχτανε, ως κ' οι πιο γιωχοί, ότι υπορούσε ό καθένας και γιόμιζε ό δίσκος και ραντίζανε οι επίτροποι τόν κόσμο με άνθόνερο μέσα από τό άσημένο μυρογυάλι και γινό-τανε βουή μέσα στην εκκλησιά από τις φωνές των ανθρώπων που κουβεντιάζανε και των παιδιών που όλο παίνανε και βγαίνανε και σιήγανε οι φωνές με τη φωνή των ψαλιτάδων και του παπά, που, γε-ρούλης καθώς εΐτανε, δέν υπορούσε να ξεχωρίσης τί έλεγε σαν έπιανε να διαβάση τό Βαγγέλιο. Τί ά-ταχα και τί καλά εΐτανε όλα! "Ός κ' ή στραθή εκ-κλησιόταρσοσα που έσοηνε τά κεριά μόλις τάναθε, ή δέν τάναθε και καθόλου σαν της τά δινανε να τά-νάγη, κι αυτή κείνο τό βράδυ γινότανε σικταθη-λιά και κανείς δέν ουλλογιότανε να θυμώση μα-ζί της. "Επιτέλους ή κακομοίρα δέν τάκλεθε για τόν έαυτό της. Την εκκλησιά ζηπούσε να ώφελήση κ' έτσι την εΐχανε διατάξει οι επίτροποι. "Υστερα έρ-χότανε ή ώρα να ειπή τό Πιστεύω. Τό Πιστεύω εΐ-τανε δικό του. Γύριζε τό κεφάλι του κατά τις ει-κόνες του τέμπλου, κούδωνε τό λαιμό του κι άρχι-ζε να τό λέη άργά, ουλλαδισιά, άπισημα, με ρήμα, οά Χριστιανός που κάνει τη δήλωσή του μπρός στο Θεό... Τέλειωσε ή λειτουργία, παρνε τη γυναί-κα του και στέκεται μαζί με τους άλλους μπρός στην "Ωραία Πύλη. "Όλοι περιμένουνε να βγη ό παπας να τους μοιράση τό αντίδορο. Βγαίνει ό παπας γε-λαστός. Είνε χλωμός, ισχνός από τη μακρυνή νη-τεία. "Ο γιατός τουτε να τρώη κορέας μα αυτός δε θέλησε νακούση «όλα τά ξερετε οεις οι γιωχοί. Τί λές εκεί; "Εμεις έτι τά βρήκαμε από τους πα-τεράδες μας, έτσι θά τάρήσουμε. Δέν άφήνει ό Θεός κανένανε να πεθάγη από τη νηστειά». Κι άμα πά-γαινε καμιά γυναίκα να ξεμολογηθή και τούλεγε πως δε νήστεψε, άς εΐτανε κι άρρωστη, δέν της έδινε άδεια να μεταλάβη... Μοίρασε τό αντίδορο, ό παπας και τους εικηγήθηκε χρόνια υλλά, και τόν χρόνον. "Αξίζει άλήθεια ύστερις από σαράντα ή-μερούνε νηστειά, χώρια την τελευταίο βδομάδα που δε γάγανε ούτε λάδι...

Πώς τούχρονται στη μνήμη δια ένα ένα, ζωηρά, λαμπρά, οά να τά βλέπη. Νομίζει πως νοιώθει στη μύτη του τη μυρουδιά του λιθανιού σαν εδωανε ό παπας να λιθανιση, νομίζει πως γτάρει σ' ατίι του ή φωνή των ψαλιτάδων, νομίζει πως άκούει τη φωνή του κνρ Θανάση του επίτροπου που μάλλονε τά παιδιά και τους έλεγε να μην τρέχουνε μέσα στην εκκλησιά...

Ντάγκ, ντάγκ, ντάγκ.

"Ο ήχος της κμπάνας, μακρυνός, υσοδόντος ά-πλώθηκε πάλε πάνω σις χίονι δειλά, λές και φε-βότανε να τάργιξη... "Αχ να μπορούσε ναπλώθη ή γλυκός ό ήχος μέσα στο φαρμακμενον αυτόν άέρα και να τονε γλυκάνη...

Λειτουργάνε... Που τό βροσκοεται τη σιγμή αυ-τή ή λειτουργία. "Η Παρθένος σήμερον...

"Αρχισε να ψέλη τό γλυκό τροπάρι σιγαλά, μουρ-μουριστά, σφιγγοντας με τά κεριά δάγτυλά του την παγωμένη κάνα του νιουρεκιού, που άκκορμπούσε τό σαγώνι του, ενώ οι πιτουρίδες, θεσίρελλε, μό-λις βροσκανε τά χέλιμα του άνοιχτά, τρυπώνανε μέ-

σι σιό στόμα του σά να ύλανε να ζσοταθοῦνε, και του παγώνανε τή γλώσσα με τίς κρύες φτερουγές τους...

Ντάγκ, ντάγκ, ντάγκ.

Μπά! ὁ σκοπός πού τίθεται ἐπιτερόν, κωνήθηκε ἐπιτέλους. Κάνει τὸ σιαρό του με τὸ κεφάλι γιρομένο πρὸς τὸ μέρος τοῦ βουνοῦ πού κατεβαίνει ὁ γλυκὸς ὁ ἦχος. Χριστιανός θάνε κι αὐτός. Θυμάται κι αὐτὸς τέτοιαν ὥρα τὸ στίτι του τῆς ἐπιλήσειά του και σιῦθει εὐλαβικά τὰ προσκυνήση τὸ Λαοιούλη πού γεννήθηκε. "Ἐτοι μιὰ τέτοια ζωιομένη και γεγραφομένη νύχτι δὲ γεννήθηκε κι αὐτός; Ὁ ἀέρας εἶτανε μολομένος; Ἰ' ἴσθε κείνος και τὴν εὐώδιασε με τὴ ζεσιτ, ἄσπρη πρῆή του, ζεσιτ, και ἄσπρη σάν τὸ γάλα τῆς μάντισ; του...

Ντάγκ, ντάγκ, ντάγκ. ...

Ὁ σκοπός σιῦθει τῶρε γονατίζει, πέφτει με τὰ μούτρα χάμου κι ἀπάνω ἀπὸ τὸ σκυμμένο κορμί του, κουκουλωμένο μέσα στὴ βαρειά κάπα με τὴ μπερῆ, τριγωνική κουκούλα στὸ κεφάλι, χροσπηδῶς στροφογυρίζοντας οἱ πιτουρίδες; ὁ ἕνα ἀνέρε, σιωπηλὸ χορὸ σὰ νὰ μαδοῦσε ἐπάνω του τὰ βια τῆς καμιά μυρδαλιά, δαρυμένη ἀπὸ τὸν ἄνεμο. Τὸ φεγγάρι ἔλαμπε με τὴ ματιά του τὴν κρούα, ἔλο θλίψη και καλωσύνη... Ὁ σκοπός εἶχε ἀκκουμπήσει τὸ νιου-γέκι του σὲ μιὰ πέτρα ξένοιαστος, σὰ νὰ μὴν εἶχε ἀπικρὸ τοῦ κανένα, σίγουρος πὼς σὲ μιὰ τέτοια ὥρα κάθε κακὴ σκέψη πεθαίνει, λυώνει μέσα στὸ χιόνι, σβένει μέσα στὴ μυροδιὰ τοῦ λιθανιοῦ πού τόνοιωθε νὰ φθάγη βαθειὰ στὴ φρεγγή του, τρυπώντας τὸν παγωμένον ἀέρα.

Καθὼς τὸν εἶδε ἔτοι σκυμμένο, ξαματίωτον, τὸ χέρι του ἄθelia ἄγγιξε τὴ σκατάλη τοῦ νιουφειοῦ του. Μποροῦσε μ' ἕνα βόλι νὰ τὸν καρφῶση ἐκεῖ στὴ τῆς πού εἶτανε σκυμμένος και νὰ μὴν ξανασηκωθῆ. Μιὰ φωνὴ κοίγ'ια, ἀλόμακη, σὰ ν'ἄβγαινε ἀπὸ κανένα δάσος, ἀπὸ κάπου βαθειὰ, πολὺ βαθειὰ, τοῦ φιδίρισε. «Ρίξε του». Τὴ στιγμή ἐκείνη ἄκουσε πάλε τὸν ἦχο τῆς καμπάνας γλυκὸ νὰ κατεβαίνῃ ἀργά, ράθυμα ἀπὸ τὸ βουνό. Τὸ δάχτυλο τραβήχτηκε ἀπὸ τὴ σκατάλη, ἔπεσε ξεπαγιασμένο, κοκαλιασμένο... Ἄν μποροῦσε νάχη κι αὐτὸς ἕνα δράκο πού νὰ μὴν τὸν ἔχη ἰδίῃ ἀκόμα, πού περιμένονε νὰ γυρίση γιὰ νὰ τὸν βαφτίσουνε; Ἡ καρδιά του ἄρχισε νὰ χτυπάη δυνατά. "Ἡθελε νὰ φωνάξῃ, νὰ ζυγῶση, νὰ πιάση κονδῆμα μαζί του, κ' ὕστερα νὰ ξαναγυρίση στὴ θέση του. Τώρα εἶνε μοναχοί τους, κανεὶς δὲν τοὺς βλέπει, κανεὶς δὲν τοὺς διατάζει μέσα στὴν ἐρημιά. Ὁ Θεὸς μονάχα κι αὐτοί...

Κοίταξε γύρω, ἀφουγκράστηκε. Ψυχὴ. Ὁ σκοπός εἶχε σηκωθῆ κ' ἔκανε πάλε τὸ σιαρό του σὰ νὰ τέλειωνε κείνη τὴ στιγμή τὴν προσευκὴ του...

Ἡέταξε τὸ νιουγέκι του ποῦπεσε μαλακὰ και βοῦλιαξε μέσα στὸ χιόνι. "Ἰστερα προχώρησε μπροστά, με τὸ γέονα σηκωμένα, ἀνηλιά... Ὁ ἄλλος σκοπός δὲν γυρῶθηκε, παρὰ κάσφιωσε πάνω τὰ μάτια του πού τὸν ἐβίστε νὰ ζυγῶνη... Ἡ φρεγγή του τὸν περιμένε, τὸν ποθοῦσε... Προχώρησε... Κάτι τὸν ἱσοβοῦσε, κάτι τὸν ἱσορωγε... "Ἐτοι γιὰ μιὰ στιγμή, νὰ τοῦ δώση μόνο τὸ χέρι, νὰ τοῦ τὸ σφι-ξῆ μέσα στὸ δικό του, νὰ τοῦ φιδυρίση. «Καλὰ Χριστιοῦγεννα. Με τὸ καλὸ νὰ γυρίσουμε σπῆτια μας.»

Ἀπὸ μόνο κ' ὕστερος νὰ ξαναγυρίση πάλε στὴ θέση του ἐκεῖ πού τὸν ἐβίστε. "Ἐπειτα ζύγωνε κ' ἡ ὦρα πού θὰ ἐρχότανε νὰ τὸν ἀλλάξουνε... "Ἐπειτα με κάποιονε νὰ μιλήση ἀπόψε, κάποιον χέρι νὰ σφι-ξῆ; μέσα στὸ δικό του, ὁποῖο κι ἂν εἶτανε, κάποιον φωνὴ νὰ σφιξῆ με τὴ δική του, ὁποῖο κι ἂν εἶτανε, κι ὅς μὴ τὴν καταλάβαινε. Μιὰ φωνὴ τέτοια νύχτι, τέτοια στιγμή, ὁποῖο κι ἂν εἶνε, δὲν μπορεῖ θάνε γλυκειά, ἀθώα, καλή...

Ζύγωσε, πρότεινε τὸ χέρι του στὸ σκοπὸν, πού τὸν ἐβίστε σάν ἀποχανωμένος. Λίγο ἤθελε ἀκόμα γιὰ νὰ τὸν φτάση.

—Καλὰ Χριστιοῦγεννα! Και τοῦ χορόν. Τοῦ φώναξε ἀπὸ μακρὰ, σὰ νὰ μιλοῦσε με κάποιον πού τὸν ἐγνώριζε ἀπὸ χρόνια, ποῦξερε τὴ γλώσσα του και τὸν ἐνοιωθε...

Ὁ ἄλλος σκοπός δὲν ἀπάντησε. Μόνο στὰ χεῖλια του ζουραφίτησε ἕνα χορῶν, καιοκάραθο γέλιο.

Τὴ στιγμή ἐκείνη ἕνος ξερός κρότος ἀκούστηκε. Κάτι φάνηκε νὰ σκίξῃ τὸν ἀέρα μέσα σὲ μιὰ γρή-γορη, κόκκινη λάμψη...

—Ὦχ, μονοῦλα μου, μορμουροῖσε μιὰ φωνὴ.

—Προδότη! ἀκούστηκε βαρειά αὐστηρὴ ἡ φωνὴ φωνὴ τοῦ ἀξωματικοῦ πού ἐρχότανε με τοὺς στρο τιώτες νὰ τὸν ἀλλάξουνε.

"Ἐνα κορμὶ κελίσηκε με κρότο βουθὸ πάνω στὸ χιόνι ἐνῶ οἱ πιτουρίδες τρέχανε βιαστικὲς πάνω ἀπὸ τὸ λάκκο πού ἄνοιξε σὰ νὰ θέλανε νὰ σκεπά-σουνε τὸ κορμὶ κρόντας ἕνα ἄσπρη σεντόνι μὴ τὰ φτερά τους...

Ὁ σκοπός κοίταξε σαστισμένος... Τίποτα δὲν εἶχε νοιώσει ἀπὸ ὅτι ἔτρεξε...

Μόνο οἱ πιτουρίδες πετοῖσανε τρελλὲς πάνω ἀπὸ τὸ πιῶμα, σὰ νὰ βιαζότανε νὰ τὸ κρύβουνε γλή-γορα μὴν τύχη και τοὺς τὸ πάση κανεὶς. Ἀπὸ πᾶ εἶτανε δικό τους...

Ντάγκ, ντάγκ, ντάγκ. ...

Ἡ λειτουργία τέλειωσε. Ὁ σκοπός, με τὰ μάτια γυρισμένα πρὸς τὸ βουνό, ἔκανε πάλε τὸ σιαρό του...

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

«ΑΠΟΡΙΑ»

Ποῦθ' ἔρχομαι; Και τί εἶμαι; Ποῦ πηγαίνο;
Στὸ ρῶτήμά μου ἀπόκριση καμμία.
Τ' ἀγνωστο πάντα ἐμπρός μου εἶν' ἀπλωμένο
και νοιώθω τὴ ζωὴ σάν ἀπορία.

Σάν ἴσκιος μέσ' ἀπ' τ' ἀγνωστο προβαίνο -
ἴσκιος δειλὸς ὄνειρου, πού οὔτε μιὰ
στιγμὴ δὲ εἶη και πάντα φοβισμένο
γυρίζει στὴν αἰώνια ἀνπαρξία.

Μὲ μάτια ἐκστατικά, μάτια μεγάλα
ἀπ' τὴν παντοτινὴ ἀπορία, περῶν
φάντασμα μέσα σὲ φαντάσματ' ἄλλα,

ὡς πού νὰ πέσω στ' ἀγνωστο και πάλι,
ἐκεῖ ὅπου, Κύριε, δὲ θὰ προσκυνάω
σάν πλάσμα σου τὴν ἀγνοια τὴ μεγάλη.

[Ἀπὸ τὴ Ζωή]

ΗΛ. Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΝΣ